

Sygn. akt VI ACa 601/13

WYROK CZĘŚCIOWY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 maja 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA – Jacek Sadowski (spr.)

Sędzia SA – Ewa Stefańska

Sędzia SO (del.) – Marcin Strobel

Protokolant: – sekr. sąd. Mariola Frąckiewicz

po rozpoznaniu w dniu 29 maja 2014 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa T. F., R. K. i M. Ś.

przeciwko (...) z siedzibą w G. (Wielka Brytania) i R. C.

o zaniechanie czynów nieuczciwej konkurencji i zapłatę

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 5 grudnia 2012 r.

sygn. akt XX GC 156/11

uchyla zaskarżony wyrok w stosunku do (...) z siedzibą w G. (Wielka Brytania) i sprawę w tym zakresie przekazuje Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI ACa 601/13

UZASADNIENIE

W pozwie złożonym w tej sprawie powodowie: M. Ś., T. F. i R. K., prowadzący wspólnie działalność gospodarczą pod nazwą (...) spółka cywilna, wnieśli o zobowiązanie pozwanych (...) i R. C. do:

1) zaniechania informowania kontrahentów spółki (...), T. F., R. K." spółka cywilna, jakoby spółka (...), T. F., R. K." spółka cywilna naruszała prawa autorskie przysługujące R. C. i spółce (...), dokonując plagiatu książek (...);

2) usunięcia skutków niedozwolonych działań poprzez złożenie na ręce powodów pisma o następującej treści:

„R. C. oraz (...), brytyjski wydawca podręczników do nauczania języka angielskiego (...), przeprasza niniejszym kontrahentów wydawnictwa (...) za wprowadzanie ich w błąd poprzez rozpowszechnianie nieprawdziwej informacji, jakoby podręczniki wydawnictwa (...) naruszały prawa autorskie przysługujące R. C. i jego spółce,";

3) zapłaty na rzecz Fundacji (...) organizacja pożytku publicznego (KRS: (...), siedziba: ul. (...), (...)-(...) W.) kwoty 50.000 zł (pięćdziesiąt tysięcy złotych).

Wyrokiem zaocznym z dnia 6 kwietnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Warszawie uwzględnił powództwo w całości.

W sprzeciwie od wyroku zaocznego, złożonym w dniu 17 kwietnia 2012 r., pozwani wnieśli o uchylenie wyroku oraz oddalenie powództwa w całości, a także zasądzenie na rzecz pozwanych kosztów postępowania według norm przepisanych.

W toku procesu w piśmie procesowym z dnia 24 kwietnia 2012 r. strona powoda wskazała, że w trybie art. 551 § 2 k.s.h. nastąpiło przekształcenie spółki cywilnej, w formie której powodowie dotychczas prowadzili działalność gospodarczą w spółkę komandytową Wydawnictwo (...) sp. z o.o. sp. k. w W.. Tym samym wskazano, że spółka Wydawnictwo (...) sp. z o.o. sp. k. w W. jest następcą prawnym dotychczasowych powodów.

Postanowieniem z dnia 12 czerwca 2012 r. sąd okręgowy odmówił dopuszczenia do udziału w sprawie po stronie powodowej Wydawnictwa (...) sp. z o.o. sp. k. w W. w miejsce M. Ś., T. F. i R. K..

Wyrokiem z dnia 5 grudnia 2012 r. sąd okręgowy uchylił uprzednio wydany wyrok zaoczny i powództwo oddalił.

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne i oceny prawne sądu pierwszej instancji.

W dniu 20 marca 2008 r. została zawarta umowa spółki cywilnej pomiędzy powodami T. F., R. K. oraz M. Ś.. Na podstawie tej umowy powodowie prowadzili wspólną działalność gospodarczą pod nazwą: (...) spółka cywilna T. F., R. K., M. Ś., polegającą na wydawaniu podręczników do nauczania języków obcych oraz zajmowali się ich dystrybucją. Podręczniki do nauki angielskiego zostały przygotowane przez powodów w oparciu o znaną od XIX wieku metodę nauczania zwaną „metodą bezpośrednią”, wzbogaconą jednak przez powodów o elementy wynikające z wieloletnich doświadczeń w nauce języków obcych za pomocą innych metod - metody audiolingwalnej oraz metod tradycyjnych. Podręczniki do nauki angielskiego powodowie wydają pod wspólnym tytułem (...).

Pozwana spółka (...) wydaje podręczniki do nauki angielskiego (...). Jako autora podręczników wskazuje pozwanego, R. C.. Podręczniki te również powstały w oparciu o metodę bezpośrednią.

Pismem z dnia 15 grudnia 2010 r. pozwani wezwali powodów do zaprzestania naruszeń ich praw autorskich poprzez zaprzestanie dystrybucji i wycofanie z obrotu podręczników (...) oraz wszelkich materiałów zawierających treści znajdujące się w tych podręcznikach, a także do zaprzestania korzystania w działalności gospodarczej z oznaczenia (...). W odpowiedzi na to wezwanie powodowie, w piśmie z dnia 27 grudnia 2010 r., wskazali na niezasadność zgłoszonych roszczeń, zaprzeczyli rzekomym naruszeniom praw autorskich pozwanych oraz praw do znaku towarowego. W dniu 24 stycznia 2011 r. jeden z kontrahentów powodów - szkoła języków obcych (...) w B. otrzymał pismo od pełnomocnika pozwanych, stanowiące wezwanie do zaprzestania naruszeń praw autorskich pozwanych do podręczników (...), poprzez powstrzymanie się od zamawiania, dystrybucji i korzystania z podręczników (...), a ponadto zniszczenie wszystkich podręczników (...), będących w jej posiadaniu. W skierowanym do spółki (...) piśmie pozwani wskazali, że wydane przez powodów w 2009 r. podręczniki (...), stanowią plagiat podręczników (...). W dniu 10 lutego 2011 r. na stronie internetowej pozwanych (...) została umieszczona informacja prasowa pt.: „(...)”, w którym pozwani poinformowali o wystąpieniu z pozwami o naruszenie praw autorskich do (...). Następnego dnia w gazecie (...) oraz w jej internetowym wydaniu (...) ukazał się artykuł pt. „(...)”, w którym zarzucono powodom dopuszczenie się plagiatu podręczników (...). W dniu 2 marca 2011 r., na podstawie aneksu nr (...), do umowy spółki cywilnej pod nazwą: (...) spółka cywilna T. F., R. K., M. S. przystąpił nowy wspólnik - Wydawnictwo (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w I.. Jednocześnie została zmieniona nazwa spółki cywilnej na: (...) spółka cywilna Wydawnictwo (...) Sp. z o.o., T. F., R. K., M. S.". W dniu 28 marca 2011 r. została wpisana do rejestru przedsiębiorców spółka komandytowa – Wydawnictwo (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa, powstała w wyniku przekształcenia spółki cywilnej pod nazwą: (...) spółka cywilna Wydawnictwo (...) sp. z o.o., T. F., R. K., M. Ś.. Przekształcenie zostało dokonane w trybie określonym przepisami art. 551 § 2 k.s.h. w

związku z art. 582 k.s.h. Uchwała wspólników spółki cywilnej w przedmiocie przekształcenia została podjęta w dniu 7 marca 2011 r.

Mając powyższe ustalenia na uwadze sąd okręgowy oddalił wniesione w tej sprawie powództwo z uwagi na brak legitymacji procesowej po stronie powodów. Jak wskazał, przedmiot powództwa w tej sprawie obejmował prawa majątkowe, które w momencie wniesienia pozwu wchodziły w skład majątku wspólnego wspólników spółki cywilnej. Z tych względów konieczny był udział w sprawie w charakterze powodów wszystkich wspólników, którym przysługiwała łączna legitymacja procesowa. W wypadku bowiem spółki cywilnej prawa majątkowe wniesione przez wspólników lub nabyte w czasie trwania spółki, w tym wierzytelności, są majątkiem wspólnym wspólników, a nie majątkiem spółki, która nie posiada osobowości prawnej. Jednocześnie jest to majątek wyodrębniony od majątków osobistych wspólników. Wspólność majątku wspólników spółki cywilnej jest wspólnością łączną (art. 863 k.c.) i jej konsekwencją jest jej bezudziałowy charakter, zakaz rozporządzania „udziałem” we wspólnym majątku wspólników, niedopuszczalność żądania podziału majątku wspólników w czasie trwania stosunku spółki, niemożność zaspokojenia się przez wierzyciela osobistego wspólnika z jego „udziału” w majątku wspólnym. Wynikająca ze współwłasności łącznej wspólność praw i obowiązków wspólników spółki cywilnej wymaga ich łącznego występowania w sprawie, w której dochodzona jest wierzytelność wchodząca w skład majątku wspólnego wspólników tej spółki. Tym samym po stronie powodowej zachodziło w tej sprawie współuczestnictwo materialne konieczne. W tym zakresie sąd okręgowy powołał się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2011 r., III CZP 130/30.

Jak wynika z ustaleń sądu okręgowego, w dacie wniesienia pozwu w tej sprawie w skład spółki wchodziło czterech wspólników: T. F., R. K., M. Ś. oraz Wydawnictwo (...) sp. z o.o. Powództwo zostało wytoczone jedynie przez trzech pierwszych wspólników. Jak podkreślił sąd okręgowy, poszczególni wspólnicy spółki cywilnej nie są samodzielnie legitymowani do dochodzenia praw majątkowych wchodzących w skład majątku wspólnego wspólników spółki. Jednocześnie w sprawach gospodarczych wszczętych przed dniem 3 maja 2012 r. przekształcenia podmiotowe nie są dopuszczalne (art. 479⁴ § 2 k.p.c. w zw. z art. 9 ust. 1 ustawy z 16 września 2011 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw). Z tych względów brak w zakresie łącznej legitymacji procesowej nie mógł zostać usunięty w trybie art. 195 i 198 k.p.c. W efekcie, zdaniem sądu okręgowego, spółka komandytowa - Wydawnictwo (...) sp. z o.o. sp. k. - powstała w trakcie trwania procesu z przekształcenia spółki cywilnej - (...) cywilna Wydawnictwo (...) sp. z o.o., T. F., R. K., M. Ś. - nie jest następcą prawnym powodów, ponieważ pozew nie został złożony przez wszystkich wspólników spółki cywilnej, z której przekształcenia powstała spółka komandytowa.

Wyrok sądu okręgowego zaskarżony został w całości przez powodów, którzy wnosili o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji. Jednocześnie, na podstawie art. 380 k.p.c. skarżący wnieśli o rozpoznanie przez sąd drugiej instancji postanowienia sądu pierwszej instancji z dnia 12 czerwca 2012 r. o odmowie dopuszczenia do udziału w sprawie po stronie powodowej Wydawnictwa (...) Sp. z o.o. Sp. k. w W. w miejsce M. Ś., T. F. i R. K..

W apelacji zawarte zostały następujące zarzuty:

I. naruszenie przepisów postępowania:

1. art. 130¹ § 2 k.p.c. poprzez brak odrzucenia sprzeciwu od wyroku zaocznego w stosunku do pozwanego (...), pomimo ponownego złożenia przez pełnomocnika pozwanego - w wykonania zobowiązania Sądu z dnia 19 czerwca 2012 r. do uzupełnienia w terminie 30 dni braków formalnych sprzeciwu (...) pisma dotkniętego brakami w zakresie wykazania umocowania pełnomocnika do reprezentowania (...);

2. art. 72 § 1 pkt 1 i § 2 k.p.c. poprzez błędne ustalenie, że po stronie powodowej zachodzi współuczestnictwo konieczne wszystkich wspólników spółki cywilnej.

II. naruszenie prawa materialnego:

1. art. 24 § 1 w zw. z art. 448 k.c. - poprzez ich niezastosowanie w niniejszej sprawie i w rezultacie błędne uznanie, że przedmiotem pozwu są wyłącznie prawa majątkowe, które w momencie wnoszenia pozwu wchodziły w skład majątku wspólnego wspólników spółki cywilnej;

2. art. 18 ust. 1 pkt 1 i 3 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji poprzez uznanie, że wywodzone z nich roszczenia powodów służą ochronie wyłącznie ich praw majątkowych;

3. art. 551 § 3 k.s.h. w zw. z art. 26 § 5 k.s.h. - poprzez odmowę uznania, że Wydawnictwo (...) Sp. z o.o. Sp. k. jest następcą prawnym powodów i że w wyniku dokonanego przekształcenia Wydawnictwo (...) Sp. z o.o. Sp. k. ex lege stało się stroną niniejszego postępowania sądowego, zastępując pod stronie powodowej wspólników spółki cywilnej.

Rozpoznając sprawę w granicach zaskarżenia sąd apelacyjny zważył, co następuje.

Na wstępie wskazać należy, że jak wynika z dokumentów złożonych przez stronę pozwaną, w dniu 11 kwietnia 2014 r. zmarł pozwany R. C.. Z tych względów sąd apelacyjny na rozprawie w dniu 29 maja 2014 r. zawiesił postępowanie na podstawie art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c. w stosunku do R. C.. Zważywszy przy tym, że współuczestnictwo procesowe po stronie pozwanej nie miało w tej sprawie charakteru współuczestnictwa materialnego koniecznego i (lub) jednolitego, brak było podstaw do zawieszenia postępowania w całości. Z tych względów sąd apelacyjny wydał wyrok częściowy w stosunku do drugiego z pozwanych – spółki (...) z siedzibą w G. w Wielkiej Brytanii.

Odnosząc się do zarzutów zawartych w apelacji strony powodowej uznać należy, że zasługuje ona na uwzględnienie. W istocie sąd okręgowy błędnie uznał brak legitymacji czynnej po stronie powodowej, co skutkowało zaniechaniem rozpoznania zgłoszonych przez stronę powodową w tej sprawie żądań i w efekcie nierozpoznaniem istoty sprawy. Uzasadniało to uchylenie zaskarżonego wyroku na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. w części będącej przedmiotem rozpoznania przez sąd apelacyjny i w tym zakresie przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Należy podzielić stanowisko sądu okręgowego, który uznał, że roszczenia stanowiące przedmiot powództwa w tej sprawie mają charakter majątkowy i wchodzi w skład majątku wspólnego wspólników spółki cywilnej. Jak wynika bowiem zarówno z samej treści zgłoszonych w tej sprawie żądań, jak i ich uzasadniania, przedmiotem powództwa w tej sprawie były takie dobra prawne, jak renoma spółki cywilnej, w ramach której powodowie prowadzili działalność gospodarczą, oraz pozyskana w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą klientela. Nie można w tym zakresie podzielić zarzutów i wywodów apelacji, która wskazuje, że obok roszczeń majątkowych, powodowie dochodzili w tej sprawie również ochrony praw niemajątkowych – swoich własnych dóbr osobistych. Skarżący w apelacji podnosząc naruszenie przez sąd pierwszej instancji przepisu art. 24 k.c. wskazują, że przedmiotem ochrony w tej sprawie było również ich dobre imię. Analiza roszczeń zgłoszonych przez stronę powodową przed sądem pierwszej instancji przeczy tym twierdzeniom. Trafnie sąd okręgowy uznał, że całość żądań strony powodowej dotyczyła majątkowych aspektów ich działalności gospodarczej wykonywanej w formie spółki cywilnej. Wbrew wywiadom apelacji roszczenia te, pomimo ich niepieniężnego charakteru, nie mogą być uznane za roszczenia niemajątkowe. Uwzględniając istotne trudności związane z podziałem praw na majątkowe i niemajątkowe, przyjąć należy, że zasadniczym kryterium podziału jest w tym wypadku charakter interesu chronionego danym prawem (roszczeniem). Nie może budzić wątpliwości w świetle podstaw faktycznych wskazanych w tej sprawie przez stronę powodową, że przedmiotem żądanej ochrony był interes majątkowy powodów związany z prowadzoną przez nich działalnością gospodarczą. Naruszenie tego interesu scharakteryzowane zostało przez samych powodów poprzez wskazanie działań pozwanych zmierzających do naruszenia renomy spółki cywilnej (jako formy prowadzonej przez powodów działalności gospodarczej) oraz skutkujących utratą zdobytej w ramach tej działalności klienteli. Oceny tej nie zmienia wskazana w pozwie, obok zasadniczej podstawy prawnej, jaką stanowiły przepisy ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, dodatkowo podstawa prawna odwołująca się do art. 24 k.c. W świetle treści roszczeń procesowych zgłoszonych w tej sprawie przez powodów oraz przytoczonych przez nich okoliczności faktycznych, brak jest podstaw do uznania, że przedmiotem powództwa, obok roszczeń odnoszących się do ochrony interesu majątkowego powodów związanego

z prowadzoną działalnością gospodarczą, zgłoszone zostały również roszczenia niemajątkowe mające za przedmiot ochronę interesów osobistych (idealnych) powodów.

Trafnie sąd okręgowy wskazał, że z uwagi na konstrukcję umowy spółki cywilnej, tak zwany majątek spółki stanowi w istocie majątek wspólny wspólników, przy czym wspólność ta ma charakter współwłasności łącznej (bezudziałowej). Jednocześnie jest to majątek wyodrębniony od majątków osobistych wspólników. W skład wspólnego majątku wspólników wchodzi wszelkie prawa majątkowe wniesione przez wspólników lub nabyte w czasie trwania spółki, w tym wierzytelności (roszczenia). W konsekwencji wynikająca ze współwłasności łącznej wspólność praw i obowiązków wspólników spółki cywilnej wymaga ich łącznego występowania w sprawie, w której dochodzona jest wierzytelność wchodząca w skład majątku wspólnego wspólników tej spółki. Istniejące po stronie wspólników współuczestnictwo ma więc charakter współuczestnictwa materialnego koniecznego i jednolitego. Niezasadny jest więc zawarty w apelacji zarzut naruszenia art. 72 § 1 pkt 1 i § 2 k.p.c.

Trafnie natomiast w apelacji podniesiono zarzut naruszenia art. 551 § 3 k.s.h. w zw. z art. 26 § 5 k.s.h. poprzez odmowę uznania, że spółka komandytowa Wydawnictwo (...) Sp. z o.o. Sp.k. jest następcą prawnym powodów.

Zgodnie z art. 551 § 1 k.s.h., spółka jawna, spółka partnerska, spółka komandytowa, spółka komandytowo-akcyjna, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, spółka akcyjna (spółka przekształcana) może być przekształcona w inną spółkę handlową (spółkę przekształconą). Natomiast § 2 tego artykułu wskazuje, że spółka cywilna może być przekształcona w spółkę handlową, inną niż spółka jawna. W tym wypadku odpowiednie zastosowanie znajdują przepisy dotyczące przekształcenia spółki jawnej w inną spółkę handlową, zaś do skutków przekształcenia stosuje się art. 26 § 5 k.s.h. (art. 551 § 3 k.s.h.).

Instytucja przekształcania spółek handlowych oparta jest na zasadzie kontynuacji. Przekształcenie spółki polega bowiem jedynie na zmianie jej formy prawnej przy zachowaniu tożsamości podmiotowej. Tak więc, zarówno przed, jak i po przekształceniu mamy do czynienia z tą samą spółką, tym samym podmiotem prawa (A. Herbet, w: System Prawa Prywatnego. Tom 16. Prawo spółek osobowych, Warszawa 2008, str. 734). W literaturze przedmiotu podkreśla się, że z uwagi na brak podmiotowości prawnej spółki cywilnej nie jest możliwe do objaśnienia mechanizmu przewidzianego w art. 551 § 2 k.s.h. (przekształcenie spółki cywilnej w inną spółkę handlową, za wyjątkiem spółki jawnej) stosowanie wprost zasady kontynuacji. Nie można bowiem w tym wypadku przyjmować tożsamości podmiotowej spółki przekształcanej i przekształconej. Z tych względów wskazuje się na zasadę sukcesji uniwersalnej praw składających się na wspólny majątek wspólników i zobowiązań kwalifikowanych jako zobowiązania spółki, jako zasadę bardziej adekwatną, akcentując zarazem, że zarówno w wypadku przekształcenia, o którym mowa w art. 551 § 1 k.s.h., jak i przekształcenia z art. 551 § 2 k.s.h., stosunki prawne nawiązane przez spółkę przekształcaną nie ustają, ale są kontynuowane w niezmienionym zakresie i treści z udziałem spółki przekształconej. Konsekwencją procesową tego stanu rzeczy jest to, że spółka przekształcana staje się z mocy prawa z dniem wpisu do rejestru stroną postępowań toczących się dotychczas z udziałem wspólników spółki cywilnej. Tak więc z dniem przekształcenia (wpisu spółki przekształconej do rejestru) wspólnicy spółki cywilnej tracą prawo, którego ochrony domagali się w procesie, na rzecz spółki przekształconej, a w konsekwencji także podstawę legitymacji do występowania w procesie.

W świetle powyższego błędne jest stanowisko zajęte w tej sprawie przez sąd okręgowy, który w istocie zakwestionował skuteczność dokonanego przekształcenia i jego skutków wynikających z mocy samego prawa (sukcesji generalnej praw i obowiązków dotychczasowych wspólników spółki cywilnej), powołując się na niewłaściwą reprezentację spółki cywilnej w chwili wnoszenia pozwu. Pogląd ten jest błędny co najmniej z dwóch przyczyn. Po pierwsze przekształcenie spółki, również w wariantcie o którym mowa w art. 551 § 2 k.s.h., wywołuje przede wszystkim skutki w sferze prawa materialnego. Zmiana sytuacji procesowej jest w tym wypadku jedynie refleksem zmian, które zaszły w sferze prawa materialnego. Przejście roszczeń materialnoprawnych na spółkę komandytową powoduje, że staje się ona z mocy prawa powodem w sprawie dotyczącej tych roszczeń. Roszczenie procesowe jest bowiem jedynie pochodną roszczenia materialnoprawnego. Po drugie sukcesja generalna nie skutkuje przekształceniem podmiotowym procesu w rozumieniu art. 194-196 k.p.c. Tym samym bezzasadnie sąd okręgowy w tym zakresie powołuje się na ograniczenia zawarte w procedurze odnoszącej się do postępowania odrębnego w sprawach gospodarczych (art. 479⁴ § 2 k.p.c.,

który zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, znajduje w tej sprawie zastosowanie). Po trzecie w końcu, zgodnie z zasadą aktualności, sąd przy wyrokowaniu bierze pod uwagę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy (art. 316 § 1 k.p.c.). Tym samym niezasadnie sąd okręgowy odwołuje się do braków w zakresie legitymacji czynnej z chwili wnoszenia pozwu.

W świetle powyższego pozbawione podstawy prawnej było postanowienie sądu okręgowego o odmowie dopuszczenia do udziału w sprawie po stronie powodowej Wydawnictwa (...) Sp. z o.o. Sp. k. w W. będącej z mocy prawa następcą prawnym wspólników prowadzących działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej.

Powyższe skutkowało nierozpoznaniem istoty sprawy. Sąd okręgowy bowiem opierając wydane rozstrzygnięcie na braku legitymacji czynnej strony powodowej pominął zarówno wnioski dowodowe stron, jak i merytoryczną ocenę roszczeń strony powodowej i zarzutów podnoszonych przez stronę pozwaną. Uzasadniało to w świetle art. 386 § 4 k.p.c. uchylenie zaskarżonego wyroku, w części sprawy objętej rozpoznaniem przez sąd apelacyjny i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Wprawdzie podstawa uchylenia wyroku z uwagi na nierozpoznanie istoty sprawy ma charakter fakultatywny, jednakże w okolicznościach rozpoznawanej sprawy prowadzenie w istocie całości postępowania dowodowego przed sądem drugiej instancji, dokonywanie ustaleń faktycznych i ocen prawnych po raz pierwszy w sprawie pozostawałoby w kolizji z konstytucyjną zasadą dwuinstancyjności postępowania sądowego oraz prawem do zaskarżania orzeczeń pierwszoinstancyjnych (art. 178 ust. 1 i art. 78 Konstytucji RP – zob. szerzej postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2002 r., III CKN 948/00; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2010 r., III CSK 323/09).

Na marginesie jedynie zauważyć należy – co słusznie podniosła strona pozwana w odpowiedzi na apelację – że bezprzedmiotowy był w tej sprawie zarzut apelacji dotyczący naruszenia art. 130¹ § 2 k.p.c. Przepis ten odnosi się bowiem do wymagań formalnych i procedury usuwania braków formalnych pism procesowych wnoszonych na urzędowym formularzu. W rozpoznawanej sprawie obowiązek wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego na formularzu nie istniał. Tym samym brak było podstaw do stosowania do tego pisma procesowego procedury przewidzianej w art. 130¹ k.p.c.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy sąd okręgowy w pierwszej kolejności powinien rozpoznać wnioski dowodowe stron i przeprowadzić postępowanie dowodowe w niezbędnym zakresie, a następnie dokonać ustaleń faktycznych i ustalenia te ocenić w świetle przepisów prawa materialnego. Sąd okręgowy powinien więc rozpoznać istotę sprawy, mając na uwadze, że na skutek przekształcenia dokonanego w trybie art. 551 § 2 k.s.h. w miejsce dotychczasowych wspólników spółki cywilnej stroną powodową w tej sprawie jest obecnie z mocy prawa Wydawnictwo (...) Sp. z o.o. Sp. k.